

מסורת הש"ס

(א) ב"מ נו. כל הסוגיא ע"ש, ו' ב"מ ט, א' ויקרא טז,

הנהגות הגר"א

(א) גמ' מ' אמר לאתפוס עד איסורא ל"ג רש"י, ונרמחו לאתפוס מינין או לאחולי מניין ואח"ל כ"י וי"ב גירסא נכונה: (ב) שם מ' אמר תמימה כ"י, ע"י יתוס' שדקן מלך ולי"ג גירסא: מוסרין וז"ל מ' אמרין תמימה תחת תמימה בעלת מוס תחת מוס ועלת מוס תמימה לקי א"ר תמימה דחולין תחת ענין דקדש לאחולי בעלת מוס דחולין תחת תמימה דקדש: לאתפוס ואח"ל כ"י, ר' דנשימ' תחת ענימ' א"ר לומר לאחולי דמאי אכתי מוקי. גירסא"י ל"א עני גמי' היו לפניו שמי בהמות של קדש ואחת מהן גימ' ושמי בהמות של חולין תמימות ואמר הכי אלו בעלת מוס מ' אמרין מריוויח' לאתפוס א"ר תמימה תחת תמימה לאתפוס אכל תמימה תחת גימ' לאחולי ואח"ל כיון דלמי לאתפוס לאתפוס וזאת דענימ' כי דרדי ענדן אמרין מריוויח' דמי דיהי אלא כי לפניו שמי בהמות של קדש ואחת מהן ענימ' ושלהם בהמות של חולין תמימות מלי מדשי לאתפוס הכי מ' אמרין א"ר הווא ענימ' לאחולי קמניין ואל' דלא תחת ידיה על הווא ענימ' דה"ל הא דנקט כ"י, הווא ענימ' ואח"ל כיון תעני לאתפוס ידיה על תמימה דקדש לאתפוס מניין רמי רמוי מלי מ' אמרין כיון דרמי חלה לבל חלה לנשי פלגיוניא דלא עני' לשויין לענימ' כי הני א"ר בתר דיתורא דרדי' חולין ל"א עני' דרובא חולין תעני: (ג) רש"י ו' ואל' חלה חסר כ"י, ל' יעלמ' להנשה וז"ל דתפתח דעמו על ארס על לשון המעיל: (ד) ר"ה גברא. על שמיין ל"ג ע"ד שמיין:

רבינו גרשום

משפט לישנא דאתפוס בהמורה דרבי' ואם תחתיה תעמוד בהדרת כלומר במקומה דמורה אף בהמה זו של קדש במקומה בקדושתה ותופסת אחרת בקדושתה כדרכיה והיא חיה ותמורתה יהיה קדש: ומשפט לישנא דאחולי. שפירא קדושתו ונכנס זה במקומו כדרכיה תחת הנחשת שגולו אכרי' וזה במקומו הוואי וכן כ"י: אבר רבא אפילו בקדשי מובה וחי לישנא דאחולי כיון מבה חקש בעל מוס. והכי סברא ליה לרבא דרא ואם היה קדש בעל מוס משפט נמי ארישא קמי אבר ה"ו תחת זו שיהי' לא ענימ' תחת בני המורה: דער דרע עץ הקדש. בעל מוס ואבר תהא זו של חולין תחת זו של קדש שילוי חול חיות משפט לישנא דאחולי שיצא זו של קדש ויכנס זה במקומו: אמר הנה דרע דרע על זו של חולין ואבר תהא זו תחת זו. הוי יתאי בעל מוס קדש ולא יצא לחולין והל תמורת: מ' אמרין לאתפוס בהמורה דאמר ר' ארישא ב' היבא דאיכא היתירא דילכ לאחולי ולית ביה לא א"א עביד איסורא איתרי' מ' אמרין תחת תמימה קא אבר. לאתפוס תמורה דכיון דרשניה תמימות על אינו שמנית דר' תמפתס בהמורה: ובעל מוס דחולין. תחת בעל מוס דהקדש: ובעל מוס.

דהקדש דהיינו טורב אור דר טבוב ואתרווייהו לקי: ואת"ל הובא דאיכא קצת למיעבר בהיתוייה לא עבר כולה באיסורא ולאחולי הוא דחולין וכל א"ל ארזא: דיו צפני' י' בהמות של קדש ואחת מהן בעלת מוס כ"י, מ' אמרין תמימה תחת תמימה לאתפוס: תמימה תחת מוס כ"י. דקדש לאתפוס דחולין בתר רובה: או דלמא הכא נמי אסרי' ב' היבא ב'. כיון דאיתר' גברא לא אחתהו וזאת זמני באיסורא למעבר בהמורה אמרין לא שביק תהויא אלא לאחולי הכא: בעי' דבר אשי' דר צפני' ב'. אלא בעי' א"ר לפניו כ"י או דלמא תמימה תחת תמימה לאתפוס דחויא תמימה דקדש להקריבה הלכך תפסה תמורה אבל תמימה תחת בעל מוס של קדש דלא הווא בעלת מוס לא תפסה תמורה אלא לאחולי הוא: ואת"ל הכא כיון דבעי' למיבר בפירוש דרא לאתפוס ודרא לאחולי ולא אמר תתרוייהו תפסו דתתרויין כ"י הדיא אבא דיה על תנא דחולין דאי לאחולי איתבעי ליה לאתנחי ידיה על הווא בעלת מוס כדאמרין לעיל הניח דר על הקדש חולין תחת תמימה ויהי עלה אלא על תמימה דחולין ש"מ תתרוייה תפסן: אלא הוי לפניו ב' בהמות של קדש ואחת מהן בעלת מוס לשבת בהמות תמימות של חול והניח דר על בהמה תמימה של חול ואמר הרי אלו תחת אלו דהבא המיר ב' תמימות של חולין בתמימה אחת של קדש וכדנתן בפ"ק פסירין אחד בשנים כ"י: מ' אמרין מדחני דחיתין בהמה תמימה של חולין לאתפוס בהמא תמימה דקדש תחת תמימה של חול לאתפוס תחת בעלת מוס דקדש או דלמא לאחולי הוא והדיון דלא אתנח ליה על הווא תמימה דקדש דר' הווא תמימה דקדש כנגד אחת של חולין ותתנו חולין כולן תמימין ודרא דהקדש בעלת מוס דאמר אלו תחת אלו מאז מ' אמרין כיון דרמי דרא חיה דמי שביק דהווא תמימה דקדש כנגד אחת אלו והוי משפט נמי דאמר אתמימה דחולין וליהו כוליה לאתפוס: א"א או דלמא בתר רובה אוליגן דחולין הוו רובה ואיתנא תחת חולין כוליה לאתפוס תמימה דקדש אלא תחת חולין אלא הוא ותמורתו קודש אבל כשאמר הרי זו מתחולל על זו שלא אמר בלשון תמורה: יצא לאחולין דבר תורה. כפסולי תבשר ודמיון: וצריך לעשות דברים. כדאמרן לעיל מדבריהן על חכמים שדברי תורה אין אונאה להקדשות דמיתו כתיב למעוטי דהקדש: במא"י או נטא אונאה. אדון אונאה: א"א קאמר בפירוש דטעו בשמות דהיינו דין אונאה דחייב להתויר לו: ברא נטא ריש לקיש דבר תורה והתנן כ"י: ואלא ד' דמים.

ביצד מערימין

ואם תחפיה פעמור. עמדה במקומה והיינו דומיא לאתפוס שהקדש עומד במקומו הלכך הוואיל ותרוייהו משמע [א] לא מסרו הכתוב אלא לחכמים ידיעי למימר היכא הוי תחת אתפוס ויכא הוי חילול: גמי קדשי נזק הניס כו': ידו אקודש חול כו'. הניס ידו אקודש ולאמר זו תחת זו אריך דחולין ודאי ע"ז לחולין מתכיון וחול הוא: ידו אכול ואמר זו תחת זו אתפוס הווא דקדש בעל מוס עושה תמורה (א) ואי הוה צעי האי לאחולי הוה מנח ידיה על ההיא י"ו דקדש: ואמר הרי אלו י"ו (תטא) סתם אלו. ולא הניח ידו לא כאן ולא כאן: לאתפוס. מתכיון או לאחולי מתכיון. והוא הדין נמי דמאי למינעי נחדא אלא אידי דבעי י"ו מינעיה כן צע"א אחריתי בתרתי נקט (ב) סירכא דתרמי: איסורא. לא ימירט: סמימה סתם סמימה לאתפוס. דהא ודאי אי אפשר דלא הווא חדא לאתפוס הווא חדא דקדש דהקדש סאיכא לא מיתה צקדשי מוצח ותמימין אמרין לעיל לאתפוס הווא: ונענא מוס סתם בעלת מוס לאחולי דודאי אתפוס ל"כא למימר דרע ברע לא כמינ' דלעביד תמורה: או דלמא סמימה דחולין סתם בעלת מוס כ"י.

ואף על גב דפשיט לעיל דלא צניק היתירא ועביד איסורא איכא למינעי הכא הוואיל וצ"ד אפשר דלא עביד איסורא נחדא איכא למימר כי היכי דצחא עביד איסורא צחא נמי לא איכפת ליה ודאי אתפוס הווא: הוי לפניו שלשה בהמות כ"י. דלף על גב דפשיטנא דלא צניק היתירא ועביד איסורא הכא רובא למינעי דאיכא למימר ויז בתר חדא כיון דע"כ תרמי לאתפוס דהשמים דהקדש תמימות וליכא אחולי צהו שליטת נמי אתפוס הווא: גברא לא איסותיק. י"ו דשגלשה יומנין הווא חזקה תמי יומני לא הוי חזקה. י"ו לשון ירושלמי צעי אכ"י (כו') יתאן דלמא י"ו תמימה תחת תמימה לאתפוס דחויא להקצבה אכל תמימה תחת בעלת מוס דבעלת מוס דקדש לא י"ו (הוי) חוץ להקצבה לאחולי איכוון (ז) כיון דצעה למימר חדא לאתפוס כ"י כלומר דאילו הוה דעמיה לאתפוס חדא ולאחולי חדא הוה קאמר דהידי לא לאתפוס והך לאחולי כי הדדי כלומר שמינ' שפאן

שות הוואיל ולא פירש (ד) יתאעל שמינ' הניח ידו ושתינת תמורה דהא איבעי ליה לאתנחי ידיה על בעלת מוס דקדש אי הוה דעמיה לאחוליה אלא אי הוה לפניו (כו') י"ו מדחינ' תרמי צהמות לאתפוס דודאי מתפסין הכך תרמי דחולין צההיא דקדש דממירין שנים נחדא (ז) דהא כיון דתמימה דקדש ל"כא למימר לאחולי אההיא בעלת מוס נמי לאתפוס ולקי שלשה מלקיות או דלמא הווא בעלת מוס דקדש לאחולי והאי דלא אתנח ידיה על ההיא ה' דבעלת מוס שהניח ידו על חולין דכיון לא לאחולי הוה צעי הוה ליה לאנחי אצעלת מוס דקדש. הא דנקט י"ו כל ההיא דבעלת מוס קמ"ל דאי הוה מנח ידיה על התמימה של קדש שנס דבעלת מוס הוה מהני נמי כאילו אחת על בעלת מוס י"ו גופה והא אמרין צההיא דבת אחולי היא דלאחולי איכוון וצתמימה לאתפוס י"ו דע"ג דלחא ידיה עליה הוואיל וליכא למימר אחולי צה דדידה. רמי רמויי כגון דהויין ג' צהמות של קדש ואחת בעלת מוס ושלהם צהמות של חולין תמימות והשמדין צשמי שורית זו כנגד זו והא רמי כמו איתרמי כסונו זו מול זו ואנח ידיה על הכך דחולין ואמר אלו תחת אלו מי אמרין כיון דרמי חדא לקביל חדא לכפי פלגיונה ודאי צעי לשוויי צעל מוס כי הני לא דהיינו לאתפוס אלא לאחולי או דלמא בתר דבורא ידיה אוליגן והרי הניס ידו על חסול ולאתפוס איכוון. לישנא אחריתא איכוון. דלמא בתר י"ו רובא אוליגן וכיון דרובא לאתפוס איחיו נמי לאתפוס: ילא לחולין דבר סורה. דלמערין צפ' המנחות והנסכים (מנחות קא). ואם כל צהמה טמאה (ויקרא מ) צעלי מומין שנפדו הכתוב מדבר: מדניינס. דמה"ת אין אונאה להקדש דכתיב (ויקרא כה) אל תונו איש את אחיו ולא הקדש: אף לריד לעשות לו דמים דבר סורה. י"ו רב חסדא מפרש לה לקמן [ע"ש]: אי נימא אאונאה. דלא נתלנה אלא שמות: י"ו ציטוט מקא. שנתלנה יותר משמות:

פרק חמישי תמורה

בעי רב אשי הוי צפניו שתי בהמות ה"ה דצחא צהמת קדש בעלת מוס וחמ' תמימה חולין מלי למינעי ואידי דאיכא צסמון צעיות דמיימ' דוקא צשמי צהמות נקט נמי כהא כן: **בעלרת** מוס תחת בעלת מוס לאחולי או דלמא תמימה דחולין תחת בעלת מוס דהקדש ובעל מוס דחולין תחת תמימה דהקדש תתרוייהו איתפוס' ואתרוייהו לקי. מיתה למע לאריך כל זה

הוה מלי למימר צקיור צעלת מוס תחת בעלת מוס לאחולי או דלמא הא נמי לאתפוס ופירש"י דבעלת מוס תחת בעלת מוס לא תפסין דלון רע עושה תמורה ברע דדוקא טוב ברע או רע [ובן] משפט דרע תמורה אכל רע ברע לא ולא יתירא דהא לא מלינו ועוד דלדריבה משמע לעיל צפ"ק (דף ט'). דרע ברע תפסין דלמא לעיל א"כ יתמא קרא טוב ברע או רע [ובן] משפט דרע ברע תפסין מיהו כל השיטה דהכא משמע כפירוש רש"י דצנשיח דלעיל נמי נקט שמי צהמות של חולין תמימות ולא נקט צעל מוס ור"י פירש דרע ברע נמי חילי תמורה עליה מיהו י"ס לנו לומר טפי לאחולי מלאתפוס דלמא יתפסין מתלח דלית מעלה אחת דגס זאת אינה ראויה להקצבה: אף צריך לעשות דמים דבר תורה. ולא ילא לחולין עד שיעשו דמים והכי פירושא דממיר' ילא לחולין ואריך לעשות דמים כלומר ילא לחולין צשיעשו דמים והא דלאצטרך למימני לא לחולין משום דתנא לעיל מינה לשיני דלא נפקי לחולין אלא תפסין בתמורה וזה הוה קדושים תנא נמי לישנא דלאחולי:

ושתי בהמות של חולין ואחת מהן בעלת מוס ואמר הרי אלו תחת אלו מהו [א] מ' אמר תמימה תחת תמימה בעלת מוס דהקדש בעלת מוס דחולין לאחולי או דלמא תמימה דחולין תחת בעלת מוס דהקדש בעלת מוס דחולין תחת תמימה דהקדש י"ו ותרוייהו לקי ואם ת"ל כל היכא דאיכא היתירא לא עביד איסורא ולאחולי הוא ולא לקי יהיו לפניו שלש בהמות של קדש ואחת מהן בעלת מוס ושלושה בהמות של חולין תמימות ואמר הרי אלו תחת אלו מי אמרין י' מדתמימות תחת תמימות לאתפוס תמימות נמי תחת בעלת מוס לאתפוס או דלמא הכא נמי כל היכא דאיכא היתירא לא עביד איסורא וההיא בתרייתא לאחולי הוי ואם תימצי לומר הכא נמי כיון דאכתי גברא לא איתחזק באיסורי לא שביק היתירא ועביד איסורא בעי רב אשי יהיו לפניו ארבע בהמות של קדש ואחת מהן בעלת מוס וארבע בהמות של י"ו חולין ואמר הרי אלו תחת אלו מהו הכא ודאי כיון דאיתחזק גברא באיסורי (בכולן) י"ו לקי בארבע מלקיות או דלמא אע"ג דאיתחזק באיסורא לא שביק איניש היתירא ועביד איסורא י"ו והוי בתרייתא לאחולי הוי תיקו: אם היתה הקדש בעל מוס יצא לחולין כו': (א) א"ר יוחנן יצא לחולין דבר תורה יוצריך לעשות דמים מדבריהם ור"ל אמר אף צריך לעשות דמים דבר תורה במאי עסקינן י"ו אי נימא אאונאה בהא נימא ר"ל אף צריך לעשות דמים י"ו [דבר תורה] והא י"תנן ה"אלו דברים שאין להם אונאה העברים והשטרות והקרקעות וההקדשות אלא אבטול מקח בהא נימא ר' יוחנן צריך לעשות דמים מדבריהם והאמר

למעביא כן (ש"ס) ט' איכא באחת וברקשי מנח תמימים אמרין לעיל לאתפוס ה"ס" (צ"ב) כלא' איכא תחת קדשי מנח תמימים מנח מיתא ואת' א' ל"ש (ש"ס) [כן לחתוקא תלתא זמני הוי (ש"ס) ג' גבאן ו' ופירשה בהגמיה וז"ל ג' קמי' [כל דרמי דחולין תחת קדש ואתח מוס דקדש ואתח מוס י"ו ומי צהמות של חולין תמימות ואמר הרי אלו תחת אלו מהו מ' אמרין תמימה תחת תמימה לאתפוס דחויא להקצבה אכל תמימה תחת בעלת מוס דקדש לאחולי והאי דלא אתנח ידיה על ההיא ה' דבעלת מוס שהניח ידו על חולין דכיון לא לאחולי הוה צעי הוה ליה לאנחי אצעלת מוס דקדש. הא דנקט י"ו כל ההיא דבעלת מוס קמ"ל דאי הוה מנח ידיה על התמימה של קדש שנס דבעלת מוס הוה מהני נמי כאילו אחת על בעלת מוס י"ו גופה והא אמרין צההיא דבת אחולי היא דלאחולי איכוון וצתמימה לאתפוס י"ו דע"ג דלחא ידיה עליה הוואיל וליכא למימר אחולי צה דדידה. רמי רמויי כגון דהויין ג' צהמות של קדש ואחת בעלת מוס ושלהם צהמות של חולין תמימות והשמדין צשמי שורית זו כנגד זו והא רמי כמו איתרמי כסונו זו מול זו ואנח ידיה על הכך דחולין ואמר אלו תחת אלו מי אמרין כיון דרמי חדא לקביל חדא לכפי פלגיונה ודאי צעי לשוויי צעל מוס כי הני לא דהיינו לאתפוס אלא לאחולי או דלמא בתר דבורא ידיה אוליגן והרי הניס ידו על חסול ולאתפוס איכוון. לישנא אחריתא איכוון. דלמא בתר י"ו רובא אוליגן וכיון דרובא לאתפוס איחיו נמי לאתפוס: ילא לחולין דבר סורה. דלמערין צפ' המנחות והנסכים (מנחות קא). ואם כל צהמה טמאה (ויקרא מ) צעלי מומין שנפדו הכתוב מדבר: מדניינס. דמה"ת אין אונאה להקדש דכתיב (ויקרא כה) אל תונו איש את אחיו ולא הקדש: אף לריד לעשות לו דמים דבר סורה. י"ו רב חסדא מפרש לה לקמן [ע"ש]: אי נימא אאונאה. דלא נתלנה אלא שמות: י"ו ציטוט מקא. שנתלנה יותר משמות:

והאמר

למעביא כן (ש"ס) ט' איכא באחת וברקשי מנח תמימים אמרין לעיל לאתפוס ה"ס" (צ"ב) כלא' איכא תחת קדשי מנח תמימים מנח מיתא ואת' א' ל"ש (ש"ס) [כן לחתוקא תלתא זמני הוי (ש"ס) ג' גבאן ו' ופירשה בהגמיה וז"ל ג' קמי' [כל דרמי דחולין תחת קדש ואתח מוס דקדש ואתח מוס י"ו ומי צהמות של חולין תמימות ואמר הרי אלו תחת אלו מהו מ' אמרין תמימה תחת תמימה לאתפוס דחויא להקצבה אכל תמימה תחת בעלת מוס דקדש לאחולי והאי דלא אתנח ידיה על ההיא ה' דבעלת מוס שהניח ידו על חולין דכיון לא לאחולי הוה צעי הוה ליה לאנחי אצעלת מוס דקדש. הא דנקט י"ו כל ההיא דבעלת מוס קמ"ל דאי הוה מנח ידיה על התמימה של קדש שנס דבעלת מוס הוה מהני נמי כאילו אחת על בעלת מוס י"ו גופה והא אמרין צההיא דבת אחולי היא דלאחולי איכוון וצתמימה לאתפוס י"ו דע"ג דלחא ידיה עליה הוואיל וליכא למימר אחולי צה דדידה. רמי רמויי כגון דהויין ג' צהמות של קדש ואחת בעלת מוס ושלהם צהמות של חולין תמימות והשמדין צשמי שורית זו כנגד זו והא רמי כמו איתרמי כסונו זו מול זו ואנח ידיה על הכך דחולין ואמר אלו תחת אלו מי אמרין כיון דרמי חדא לקביל חדא לכפי פלגיונה ודאי צעי לשוויי צעל מוס כי הני לא דהיינו לאתפוס אלא לאחולי או דלמא בתר דבורא ידיה אוליגן והרי הניס ידו על חסול ולאתפוס איכוון. לישנא אחריתא איכוון. דלמא בתר י"ו רובא אוליגן וכיון דרובא לאתפוס איחיו נמי לאתפוס: ילא לחולין דבר סורה. דלמערין צפ' המנחות והנסכים (מנחות קא). ואם כל צהמה טמאה (ויקרא מ) צעלי מומין שנפדו הכתוב מדבר: מדניינס. דמה"ת אין אונאה להקדש דכתיב (ויקרא כה) אל תונו איש את אחיו ולא הקדש: אף לריד לעשות לו דמים דבר סורה. י"ו רב חסדא מפרש לה לקמן [ע"ש]: אי נימא אאונאה. דלא נתלנה אלא שמות: י"ו ציטוט מקא. שנתלנה יותר משמות:

והאמר

למעביא כן (ש"ס) ט' איכא באחת וברקשי מנח תמימים אמרין לעיל לאתפוס ה"ס" (צ"ב) כלא' איכא תחת קדשי מנח תמימים מנח מיתא ואת' א' ל"ש (ש"ס) [כן לחתוקא תלתא זמני הוי (ש"ס) ג' גבאן ו' ופירשה בהגמיה וז"ל ג' קמי' [כל דרמי דחולין תחת קדש ואתח מוס דקדש ואתח מוס י"ו ומי צהמות של חולין תמימות ואמר הרי אלו תחת אלו מהו מ' אמרין כיון דרמי דרא חיה דמי שביק דהווא תמימה דקדש כנגד אחת אלו והוי משפט נמי דאמר אתמימה דחולין וליהו כוליה לאתפוס: א"א או דלמא בתר רובה אוליגן דחולין הוו רובה ואיתנא תחת חולין כוליה לאתפוס תמימה דקדש אלא תחת חולין אלא הוא ותמורתו קודש אבל כשאמר הרי זו מתחולל על זו שלא אמר בלשון תמורה: יצא לאחולין דבר תורה. כפסולי תבשר ודמיון: וצריך לעשות דברים. כדאמרן לעיל מדבריהן על חכמים שדברי תורה אין אונאה להקדשות דמיתו כתיב למעוטי דהקדש: במא"י או נטא אונאה. אדון אונאה: א"א קאמר בפירוש דטעו בשמות דהיינו דין אונאה דחייב להתויר לו: ברא נטא ריש לקיש דבר תורה והתנן כ"י: ואלא ד' דמים.

דענין כבדי ביטול מקא. כיתור משותת:

שיטה מקובצת

דאיתחזק גברא באיסורא לא וכו'. גליון אע"ג דאיתחזקא גברא אין זו חזקה גמורה רבבת אחת ודבורא (כא) א'. הריי זיל: תו' ר"ה בעלת מוס וכו' ולא נהירא דזה לא עביד תמורה, וקשה דלעיל אמרין רע ברע מבעיא.

ורואה דהי"ם בעל מוס לאחולי לאתפוס לא אמרין דשביק היתירא ועוד מה ירוח כל תפסיה כיון שהחולין בעל מוס אבל לאחולי מורית לאכול קמיתא דהקדש ואיכא ליה טפי. רבינו גליון.

עין משפט

נר מצוה

בג א מ"י פ"ו מהלכות ערסין הלכה ט:
בר ב מ"י פ"ב מהל' תמורה הלכה ב:
בג ג ד ה ו מ"י שם הלכה ג:
בז ד מ"י פ"ו מהלכות ערסין הלכה ט:
בז ח מ"י פ"ב מהלכות מביה הלכה ט טו"ע ח"מ סימן רכז ע"כ טע:

תורה אור השלם

- ואם תחתיה עצמוד הבררת לא פשטהו צ"בחה השחור הוא וס"ר ודבריהן: ויקרא י"ב כג
- תחת הברשת אביא וק"ב ותחת הברל אביא כסף ותחת העצמי נחשת ותחת האבנים ברזל ושמתי פקדונך שלום וג"שך צ"קדש: ישיעיהו ס' י

הנהגות הב"ח

(א) רש"י ד' דר' אכול וכו' דאי הוה: (ב) ד"ה לאתפוס וכו' נקט נמי הכא בתרתי ספ"י: (א) וי"ב גברא לא לחתוקא וכו' כיון דצעה למימר גי' זהו ציטוט הווא פ"י על ירושלמי לפי גירסת ירושלמי שאינו נוטפת שגלו וכן סולם כמקור הווא לפי גירסת ירושלמי:

מוסף רש"י

יצא לחולין דבר תורה. ואפילו פ"ו זו יפה כמורה. כלומר לאתפוס מאולתא (ב"מ ט). אף צריך לעשות דמים דבר תורה. דנבי הקדשות ערוב מביא כסולא וקסבר כדכך עזוי משמע, וי' יוחנן סבר ערוב כל דמי ציטוט הווא פ"י על ירושלמי לפי גירסת ירושלמי שאינו נוטפת שגלו וכן סולם כמקור הווא לפי גירסת ירושלמי:

שינויי נוסחאות

[א] הבהמה ומשעת לישנא לאחולי (ש"ס) ט' וזכר הוואיל וכך לא מסר הכתוב אלא להכנסים בני קדשי מנחם ועבידי תמורה ילענא פ"י דלא עבידי תמורה (ש"ס) ג' מנחם אמרין דמשכחת לה ילענא לאחולי כגון. מיתא הווא נתמק (ש"ס) ט' נמי ידמינן משכחת לה ל' לאחולי דחולין נתמקס אלא, י"ו ילענא (ש"ס) ט' י"ו מוס' רב ג' נמי אמרין לאתפוס לחולין וק"י (ש"ס) ט' לישנא היתירא ועביד איסורא ולאחולי הוי אמרין (ט' ע"ד בעי' ט') מ' אמרין

ל' לחולין (ש"ס) ט' אמרין מדחני תרתי תמימות תחת תמימות לאתפוס הווא בהמה תמימה של חולין נמי תחת בהמה של הקדש בעלת מוס (ש"ס) י"ו חולין תמימות (ש"ס) י"ו לקי ארבע מלקיות או דלמא אע"ג דאיתחזק באיסורי לא שביק היתירא ועביד איסורא י"ו והוי בתרייתא לאחולי הוי תיקו: אם היתה הקדש בעל מוס יצא לחולין כו': (א) א"ר יוחנן יצא לחולין דבר תורה יוצריך לעשות דמים מדבריהם ור"ל אמר אף צריך לעשות דמים דבר תורה במאי עסקינן י"ו אי נימא אאונאה בהא נימא ר"ל אף צריך לעשות דמים י"ו [דבר תורה] והא י"תנן ה"אלו דברים שאין להם אונאה העברים והשטרות והקרקעות וההקדשות אלא אבטול מקח בהא נימא ר' יוחנן צריך לעשות דמים מדבריהם והאמר

למעביא כן (ש"ס) ט' איכא באחת וברקשי מנח תמימים אמרין לעיל לאתפוס ה"ס" (צ"ב) כלא' איכא תחת קדשי מנח תמימים מנח מיתא ואת' א' ל"ש (ש"ס) [כן לחתוקא תלתא זמני הוי (ש"ס) ג' גבאן ו' ופירשה בהגמיה וז"ל ג' קמי' [כל דרמי דחולין תחת קדש ואתח מוס דקדש ואתח מוס י"ו ומי צהמות של חולין תמימות ואמר הרי אלו תחת אלו מהו מ' אמרין כיון דרמי דרא חיה דמי שביק דהווא תמימה דקדש כנגד אחת אלו והוי משפט נמי דאמר אתמימה דחולין וליהו כוליה לאתפוס: א"א או דלמא בתר רובה אוליגן דחולין הוו רובה ואיתנא תחת חולין כוליה לאתפוס תמימה דקדש אלא תחת חולין אלא הוא ותמורתו קודש אבל כשאמר הרי זו מתחולל על זו שלא אמר בלשון תמורה: יצא לאחולין דבר תורה. כפסולי תבשר ודמיון: וצריך לעשות דברים. כדאמרן לעיל מדבריהן על חכמים שדברי תורה אין אונאה להקדשות דמיתו כתיב למעוטי דהקדש: במא"י או נטא אונאה. אדון אונאה: א"א קאמר בפירוש דטעו בשמות דהיינו דין אונאה דחייב להתויר לו: ברא נטא ריש לקיש דבר תורה והתנן כ"י: ואלא ד' דמים.